

Αριθμ. Πρωτ. ΑΝΑΦΟΡΩΝ: 3453
Ημερομ. Κατάθεσης: 23/9/2026

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
Γιώργος Στύλιος
Βουλευτής Άρτας ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Άρτα, 16/09/2026

ΑΝΑΦΟΡΑ

ΠΡΟΣ: Τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

ΘΕΜΑ: «Αίτημα ενίσχυσης των καλλιεργειών εσπεριδοειδών της Π.Ε. Άρτας»

Αξιότιμε κύριε Υπουργέ,

Σας καταθέτω την υπ' αριθμ. πρωτ. οικ. ΠΗ/ΓρΑνπΑρτ/183802/802 - 16/09/2026 εισήγηση-επιστολή της Περιφερειακής Ενότητας Άρτας, με την οποία ζητείται η υπαγωγή των καλλιεργειών μανταρινιάς, πορτοκαλιάς και λεμονιάς της περιοχής σε καθεστώς κρατικής ενίσχυσης, λόγω της εκτεταμένης απώλειας παραγωγής και εισοδήματος που υπέστησαν οι τοπικοί παραγωγοί.

Παρακαλώ όπως εξετάσετε το συνημμένο αίτημα και με ενημερώσετε για τις ενέργειες στις οποίες προτίθεστε να προβείτε επί του θέματος

Ο καταθέτων Βουλευτής

Γεώργιος Στύλιος
Βουλευτής Άρτας, ΝΔ

0005668678

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΤΑΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ

Ταχ. Δ/ση : Πλ. Εθν. Αντίστασης
Ταχ. Κώδικας: 47132
Πληροφορίες : Α. Βαρέλης
Τηλέφωνο : 2681364421
E-mail : avarelis@peartas.gov.gr

Περιφέρεια Ηπείρου
Α. Π.: οικ. ΠΗ/ΓρΑντΑρτ/183802/802
Ημ/νία Δημιουργίας: 16/09/2026

Προς: κ. Ιωάννη Ανδριανό
Υφυπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης
και Τροφίμων

Κοιν: κ. Γεώργιο Στύλιο
Βουλευτή Άρτας

ΕΙΣΗΓΗΣΗ -ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Για υπαγωγή των καλλιεργειών Μανταρινιάς και Πορτοκαλιάς της ΠΕ Άρτας σε καθεστώς επιδότησης ήσσονος σημασίας (de minimis) για το 2025.

Το έτος 2024 και στις αρχές του θέρους παρατηρήθηκε έντονη προσβολή από τετράνυχχο, κυρίως του κίτρινου κυλιδωτού τετράνυχχου *Tetranychus urticae*, στην καλλιέργεια εσπεριδοειδών και ειδικά στις καλλιέργειες μανταρινιών και πορτοκαλιών στην ΠΕ Άρτας, εξαιτίας κυρίως παρατεταμένων υψηλών θερμοκρασιών που επικράτησαν και ευνόησαν την πληθυσμιακή έξαρση του τετρανύχχου καθώς και εφαρμογής χημικών σκευασμάτων ευρέως φάσματος για την καταπολέμηση άλλων εντομολογικών εχθρών (**ΕΠΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ ΕΝΤΟΜΟΚΤΟΝΩΝ** στους οργανισμούς-στόχους και μη-στόχους.) με αποτέλεσμα την εξόντωση των παρασίτων του τετρανύχχου και την ανεξέλεγκτη πληθυσμιακή έξαρση αυτού. Εξαιτίας των ανωτέρω οι καλλιέργειες των εσπεριδοειδών υπέστησαν εκτεταμένη αποφύλλωση που οδήγησε σε σημαντική ακαρπία την επόμενη χρονιά.

Στην Π.Ε. Άρτας η καλλιέργεια των εσπεριδοειδών αποτελεί παράδοση για την Ήπειρο και τα εσπεριδοειδή καλλιεργούνται σε μεγάλη έκταση παρόλο που τα τελευταία χρόνια μειώθηκε η έκτασή τους από μια δυναμικότερη καλλιέργεια τα ακτινίδια. Πιο αναλυτικά τα εσπεριδοειδή στην Π.Ε. Άρτας ανέρχονται σε 40.000 στρέμματα ήτοι : 17.500 στρέμματα Μανταρινιάς ,22.000 στρέμματα Πορτοκαλιάς και 500 στρέμματα Λεμονιάς. Η μέση εμπορεύσιμη παραγωγή είναι 60.000 τόνους για τα Πορτοκάλια που αποφέρουν εισόδημα στους παραγωγούς γύρω στα 15 εκ. ευρώ, 45.000 τόνους για τα Μανταρινία με εισόδημα περίπου 17.000.000 εκ. ευρώ και 2.000 τόνους παραγωγή Λεμονιών με εισόδημα 1.200.000 εκ. ευρώ. Η καλλιέργεια των εσπεριδοειδών είναι συστηματική και εντατική, αποτελεί το κύριο εισόδημα πολλών αγροτικών οικογενειών στον κάμπο της Άρτας και τα παραγόμενα προϊόντα είναι ποιοτικά ανώτερα από πολλές περιοχές της Χώρας, ονομαστά στην Ευρώπη και Παγκοσμίως έτσι ώστε το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής να εξάγεται πλιν της Ε.Ε. και σε άλλες χώρες του κόσμου. Η καλλιέργεια των εσπεριδοειδών αναπτύσσεται στα εύφορα εδάφη

της πεδιάδας της Άρτας που διαρρέονται από δύο ποταμούς τον Άραχθο και τον Λούρο καθώς και παραπόταμους αυτών. Αντιμετωπίζει ωστόσο σημαντικές προκλήσεις και δυσκολίες με κυριότερη την αντιμετώπιση μια σειρά εχθρών και ασθενειών.

Οι τετράνυχτοι είναι ακάρεα που προσβάλλουν τα δέντρα των εσπεριδοειδών και απαιτούν την συστηματική παρακολούθηση και καταπολέμησή τους όταν απαιτείται. Δεν αποτελούν κάθε χρόνο σημαντική απειλή αλλά υπάρχουν χρονιές που μπορεί να έχουμε έξαρση του πληθυσμού και σημαντικές ζημιές. Το κυριότερο είδος που προσβάλλει τα εσπεριδοειδή στη ΠΕ Άρτας είναι ο κίτρινος κηλιδωτός τετράνυχτος (***Tetranychus urticae***).

Η ανάπτυξη του *Tetranychus urticae* ευνοείται από ήπιες χειμωνιάτικες θερμοκρασίες που επιτρέψουν στην επιβίωση μεγάλου ποσοστού του πληθυσμού, την υδατική καταπόνηση των δέντρων, την ύπαρξη πυκνού φυλλώματος, **την απουσία φυσικών εχθρών** και κυρίως από τις υψηλές θερμοκρασίες κατά την άνοιξη και το θέρος όπου ευνοούν την ταχεία αναπαραγωγή και την αύξηση του πληθυσμού τους. Όταν συνδυαστούν ή συμπίπτουν οι ανωτέρω παράγοντες - ιδιαίτερα κατά τα τέλη της άνοιξης και το καλοκαίρι, όταν η δραστηριότητα των ακάρεων κορυφώνεται - οι πληθυσμοί μπορεί να επεκταθούν γρήγορα και να ξεφύγουν από τον έλεγχο του παραγωγού. Η χημική αντιμετώπιση καθίσταται μη αποτελεσματική, ιδιαίτερα μετά την απαγόρευση ορισμένων πολύ ισχυρών (τοξικών) αλλά και αποτελεσματικών δραστικών ουσιών όπως τα οργανοφωσφορικά.

Το καλοκαίρι του 2024 υπήρξε ιδιαίτερα θερμό για παρατεταμένο χρονικό διάστημα, προερχόμενο από έναν ήπιο χειμώνα, ενώ παρά τις εφαρμοζόμενες αρδεύσεις ήταν σχεδόν αδύνατο να αποφευχθεί η υδατική καταπόνηση των δέντρων λόγω των ξηροθερμικών συνθηκών. Παρά τις επαναλαμβανόμενες χημικές καταπολεμήσεις των παραγωγών δεν κατέστη δυνατός ο έλεγχος των πληθυσμών των τετράνυχτων και ιδιαίτερα του *Tetranychus urticae*. Έτσι παρατηρήθηκε σημαντική προσβολή στο σύνολο σχεδόν της καλλιέργειας των εσπεριδοειδών, όπου οδήγησε σε μερική ή και ολική αποφύλλωση των δέντρων.

Μια έντονη προσβολή από τετράνυχτο το καλοκαίρι που προκαλεί σοβαρή αποφύλλωση μπορεί να οδηγήσει σε μερική ή ακόμα και πλήρη ακαρπία τη μανταρινιά και γενικά τα εσπεριδοειδή την επόμενη χρονιά. Τα εσπεριδοειδή βασίζονται στην ενέργεια που αποθηκεύουν στα φύλλα τους για να υποστηρίξουν την ανθοφορία και την καρπόδεση της επόμενης περιόδου. Σύμφωνα με την βιβλιογραφία και επιστημονικά δεδομένα, η αποφύλλωση των δέντρων έχει επιπτώσεις στην παραγωγή της επόμενης χρονιάς λόγω:

- α) μειώνεται η φωτοσύνθεση του φυτού και χωρίς φύλλα, το δέντρο χάνει την ικανότητα να παράγει υδατάνθρακες και ενέργεια,
- β) εξαντλούνται τα αποθέματα του φυτού, καθώς θα ξοδέψει όλα τα εναπομείναντα αποθέματά του το φθινόπωρο ή την άνοιξη για να βγάλει νέα βλάστηση (φύλλα) αντί για άνθη και
- γ) οι οφθαλμοί που σχηματίζονται το καλοκαίρι και το φθινόπωρο δεν θα εξελιχθούν σε ανθοφόρους λόγω έλλειψης θρεπτικών συστατικών.

Πράγματι, το 2025 παρατηρήθηκε μειωμένη καρποφορία στις μανταρινιές, και πορτοκαλιές της περιοχής, ευθεία ανάλογη με την ένταση της προσβολής από τετράνυχο και αποφύλλωσης των δέντρων την προηγούμενη χρονιά. Η μέση μείωση της παραγωγής εκτιμάτε στο 30 με 40%.

Οι παραγωγοί έλαβαν σημαντικά μέτρα για την αντιμετώπιση του προβλήματος από το Φθινόπωρο του 2024: έκαναν εκτεταμένη εξαπόλυση φυσικών εχθρών των τετράνυχων, εντασσόμενοι στο σχετικό οικολογικό σχήμα, συστηματοποίησαν περεταίρω την παρακολούθηση των πληθυσμών των τετράνυχων και έλαβαν καλλιεργητικά μέτρα όπως καλύτερο κλάδεμα των δέντρων (βοηθάει και στον έλεγχο του ψευδόκκοκου και του Μαύρου Αλευρώδη). Έτσι το 2025, απουσία των παρατεταμένων και ακραίων θερμοκρασιών, το πρόβλημα του τετράνυχου αντιμετωπίστηκε ικανοποιητικά. Ωστόσο οι παραγωγοί υπέστησαν μια σημαντική μείωση του εισοδήματός τους λόγω της μειωμένης παραγωγής, ενώ προέβησαν σε όλες της καλλιεργητικές εργασίες και έξοδα που αναλογούν σε πλήρη παραγωγή.

Το φθινόπωρο του 2025, κατόπιν της παρατεταμένης ξηρασίας, ακολούθησαν έντονες βροχοπτώσεις και υψηλές για την εποχή θερμοκρασίες με απότομες εναλλαγές. Αυτό είχε ως συνέπεια την εμφάνιση της φυσιολογικής ασθένειας της προσυλλεκτικής κηλίδωσης στα μανταρινία ιδιαίτερα στην ποικιλία Κλημεντίνη που καταλαμβάνει την μεγαλύτερη έκταση, στα δε πορτοκάλια εμφανίσθηκαν μυκητολογικές ασθένειες όπως φυτόφθορα, ανθράκωση κ.λ.π.

Η φυσιολογική πάθηση της κηλίδωσης των μανταρινιών αποδίδεται σε κλιματικούς παράγοντες όπως η υψηλή υγρασία και η απότομη αυξομείωση της θερμοκρασίας και δεν οφείλεται σε παθογόνα αίτια ή στην θρέψη των φυτών. Τον Νοέμβριο του 2025 επικράτησαν ευνοϊκές συνθήκες για την εμφάνιση της φυσιολογικής πάθησης της κηλίδωσης των μανταρινιών, καθώς είχαμε 469 mm ύψος βροχής, μέση θερμοκρασία 15,2° C και μέση σχετική υγρασία 82% (στοιχεία από meteo.gr). Παράλληλα οι 17 ημέρες βροχής μέσα στον μήνα Νοέμβριο καθυστέρησε την συγκομιδή των μανταρινιών.

Από ελέγχους του Τμήματος Ποιοτικού και Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου της Διεύθυνσης Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Άρτας (νυν Αγροτικής Ανάπτυξης) διαπιστώθηκε η ύπαρξη του προβλήματος, ενώ κατά τους προελέγχους που έκανε η υπηρεσία μας για αναγγελίες εξαγωγών προς Ε.Ε. και Τρίτες χώρες απορρίθηκαν φορτία ύστερα από σχετικό ποιοτικό έλεγχο, λόγω της ύπαρξης εκτεταμένων αλλοιώσεων στους καρπούς.

Εκτιμούμε ότι η μέση απώλεια από την κηλίδωση των μανταρινιών ανέρχεται στο 30% της ηρτημένης παραγωγής που αντιστοιχεί περίπου στο 15% μιας πλήρους σοδειάς.

Βάσει των ανωτέρω, για την Π.Ε. Άρτας εκτιμάται μια μέση απώλεια παραγωγής για τα μανταρίνια σε ποσοστό 40-45% και για τα πορτοκάλια και Λεμόνια 30-35%. Προτείνεται η υπαγωγή των ανωτέρω καλλιεργειών σε καθεστώς επιδότησης ήσσονος σημασίας (de minimis) για το έτος 2025 για απώλεια εισοδήματος των παραγωγών, οφειλόμενο σε απρόβλεπτους και ακραίους κλιματικούς – περιβαλλοντικούς παράγοντες, οι οποίοι δεν αποζημιώνονται από άλλη πηγή (π.χ. ΕΛΓΑ).

**Ο ΑΝ. ΠΡΟΙΣΤΑΜΕΝΟΣ
Δ/ΝΣΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΠΕ ΑΡΤΑΣ**

ΑΝΔΡΕΑΣ ΒΑΡΕΛΗΣ

**Ο ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ
Π.Ε. ΑΡΤΑΣ**

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΨΑΘΑΣ

**Ο ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ
ΗΠΕΙΡΟΥ**

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΧΡΙΜΑΝΗΣ